

MESAČNÍK MICHALOVSKO-KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

PRAMEN

Ročník X

Máj 2012

Cena 0,40 €

POSVĚCENÍ NOVÉHO MYRA - KONSTANTINOPOL 2012

Olivový olej je od pradávna ceněn pro své výživné a léčebné vlastnosti; proto je také odnepaměti používán k náboženským účelům. V dobách Starého zákona byl olivový olej základní součástí směsi aromatických látek, nazývané *olejem pomazání* a užívané k rituálnímu pomazání kněží, králů a proroků (Exodus 30, 22-25).

Pravděpodobně už za časů rané Církve se začalo užívat olivového oleje s příměsí vonných látek, nazývaného na Východě Myrem a na Západě Křížmem, při udílení svátosti myropomazání (biřmování či konfirmace), čili při přijetí darů Ducha svatého po křtu. V době prvotní Církve apoštolové sami vkládali na nově pokřtěné své ruce; na základě jejich modlitby na křestány sestupoval Duch svatý. Tato služba vkládání rukou na nově pokřtěné byla od samého začátku vyhrazena samotným apoštolům a jejich přímým nástupcům, biskupům; kněží a diáconi pouze křtili. Jak Církev rostla, biskupové nezvládali vkládat ruce na všechny nově pokřtěné; tehdy se pravděpodobně nahrazuje vkládání rukou biskupa pomazáním olejem, který biskup dříve posvětil a odevzdal knězi.

Na Západě je toto spojení svátosti myropomazání se službou biskupa zřetelnější, protože ji dodnes vykonává jedině biskup a jen ve výjimečných případech kněz, speciálně k tomu biskupem určený. Avšak po oddělení se západního křesťanstva od všeobecné pravoslavné Církve dochází k porušení chápání významu svátosti myropomazání, jejíž přijetí je dnes vnímáno jako jakési vyjádření osobního souhlasu se křtem v době dospívání či rané dospělosti a jejíž udělení je záležitostí osobní volby věřícího, v důsledku čehož zůstává značná část křesťanů na Západě bez vylití darů Ducha svatého.

V pravoslavné Církvi je křesťan myropomazán knězem hned po křtu. I zde je však tato svátost pevně spojená se službou biskupa, protože svaté Myro kněz nemůže světit sám, ale dostává jej již posvěcené od svého archijereje. Právo světit Myro má každý pravoslavný biskup, ale vzhledem k tomu, že jeho příprava je časově i finančně náročná (skládá se z 57 složek, některé jsou velmi vzácné), postupem času začali Myro světit pouze nejvyšší představitelé každé autokefální (samostatné) církve. Řeckojazyčné církve (patriarcháty v

Liturgia Velkého štvrtka, posvätenie nového Myra

Alexandrii a Jeruzalémě, církve na Kypru a v Řecku) spolu s arabsko-jazyčným Antiochijským patriarchátem a Albánskou a Polskou církví berou nové svaté Myro tradičně od Konstantinopolského patriarchátu. I naše místní církve je zavázána patriarším a synodálním Tomosem (dokumentem) o udělení autokefality z r. 1998 brát svaté Myro z Konstantinopole. Kromě Konstantinopole (turecky Istanbul) se dnes svaté Myro světit v Moskvě, Bělehradě, Sofii, Bukurešti a v USA.

Svaté Myro se kromě svátosti myropomazání používá jako znak vylití milosti Ducha svatého při svěcení nových antiminsů (kusů látky s vyobrazením svatého Kříže či ukládání Spasitele do hrobu, které slouží jako znamení požehnání biskupa pro kněze a chrám ke sloužení svaté liturgie), oltářů (pre stolů) a chrámů. Myrem bývají pomazáni i křesťané, kteří odpadli od pravoslavy do schismatu (rozkolu), hereze (mylného učení) anebo od křesťanství obecně (např. k islámu) a přejí si vrátit se do společenství Církve. Svatým Myrem bývají pomazáni i nepravoslavní křesťané při svém vstupu do pravoslavné Církve. Myro se používá také k pomazání ostatků svatých a při korunovaci pravoslavných panovníků.

V Konstantinopoli se nově posvěcené svaté Myro uchovává v nádobách ve zvlášť k tomu určené dobře větrané a chladné místnosti, nazývané myrofylakion, odkud je na požádání vydáváno.

Patriarcha Bartolomej zapaluje oheň pod kotlami s ingredienciami Myra

Do zmesi Myra sú pridávané aromatické kvety

Varenie sv. Myra

Přibližně každých deset let vyvstává potřeba posvětit novou zásobu Myra. Tehdy konstantinopolský patriarcha spolu se svým Posvátným Synodem informuje okružním listem nejvyšší představitele místních církví o termínu svěcení nového Myra a žádá je o vyslání biskupů, kteří se slavnosti zúčastní. Naši církev reprezentoval na svěcení Myra v r. 2002 tehdejší michalovský biskup a dnešní prešovský arcibiskup vladyka Ján; letošního svěcení se na základě rozhodnutí Posvátného Synodu a pověření metropolitů účastnil michalovsko - košický arcibiskup Juraj.

Vladyka Juraj s hierapolským arcibiskupom Antonijom (Ukrajinská pravoslávna cirkev v USA)

Obřady přípravy a svěcení nového Myra se vždy konají ve Strastném týdnu před Paschou. Před začátkem liturgie Květné neděle patriarcha udílí slavnostní požehnání skupině vybraných věřících specialistů, mužů i žen, s farmaceutickým a chemicko-technologickým vzděláním, kteří budou zodpovědní za technickou

stránku přípravy Myra. Říká se jim řecky myrepsoi (μυρεψοί), což je možné do češtiny zhruba přeložit jako „voňavkáři“. Jsou oblečeni do bílých plášťů, na krku mají na červené stuze zavěšený pozlacený kříž, který jim při požehnání odevzdává patriarcha. Druhý den, na Velké pondělí, po ukončení sv. liturgie předem posvěcených Darů, odchází slavnostní průvod s patriarchou obklopeným biskupy a duchovenstvem do místností poblíž hlavního vchodu do patriarchální katedrály sv. Jiří (tzv. Pavilon svatého Myra), kde jsou připraveny měděné kotle, ve kterých se bude vařit nové Myro. Zde se koná malé svěcení vody, kterou následně patriarcha kropí nádoby a matérie, sloužící k přípravě nového Myra. Poté sám nalévá do hrnců základní směs olivového oleje a vína a pomocí biskupského trojsvíčnicku zapaluje pod každým kotlem oheň, do něhož se přikládají pouze úlomky starých ikon a třísky z chrámových krovů.

Ano, Myro se vaří; směs olivového oleje, vína, květů, čistého kadidla a dalších vzácných aromatických látek se totiž po tři dny udržuje v neustálém varu, aby se jednotlivé složky Myra dobře spojily. Některé z místních církví či jednotlivá biskupství již tradičně k přípravě Myra dodávají různé vzácné aromatické látky: například Bulhaři růžový olej, Antiochijský patriarchát olibanum (zvláštní druh kadidlové pryskyřice z Libanonu), metropolita řeckého ostrova Chios mastichu (jedinečná vonná pryskyřice, vyskytující se pouze na tomto ostrově) apod.

Po vložení základních složek nového Myra patriarcha čte úryvek z Evangelíí, v čemž ho následují ostatní přítomní biskupové, kněží a diákoní. Evangelium se ostatně čte v místnosti, v níž se vaří Myro, neustále - celé tři dny. Laici - specialisté („voňavkáři“) následně dohlížejí na celý proces varu a přidávají ve vhodný čas jednotlivé aromatické látky. Myro je však potřeba téměř neustále míchat za pomoci velkých dřevěných lžic. V tom rádi pomáhají „voňavkářům“

věřící, kteří v hojném počtu přicházejí, aby se těchto jedinečných obřadů zúčastnili. Pavilon svatého Myra je neustále přístupný, takže pomoci při přípravě nového Myra mícháním vonných látek může skutečně každý.

Sprevod hierarchov s novým Myrom

O Velkém úterý se po ranní liturgii předem posvěcených Darů zpívá v Pavilonu svatého Myra v přítomnosti patriarchy, biskupů a duchovních kánon k Přesvaté Bohorodičce, během něhož se patriarcha modlí za všechny ty, kteří při přípravě Myra pomáhají a za všechny dárce aromatických látek a nezbytných finančních prostředků.

Po liturgii předem posvěcených Darů Velké středy patriarcha dodává do směsi nového Myra růžový olej, vonné květy a další aromatické látky. K večeru je směs nového Myra odstavena z ohně a připravena k filtraci. Nic však nepříjde nazmar; zkušeni mniši ze Svaté hory Athos smíchají řídkou kašovitou směs vonných látek, zbylých po filtraci, s kadidlovým práškem a připraví z ní nádherně vonící kadidlo.

Nové Myro se světi při svaté liturgii Velkého (Zeleného) čtvrtku. Před jejím začátkem vychází za slavnostního zvonění zvonů z budovy patriarchátu průvod: diákoní s kadidlem a biskupskými svícny, 24 kněží v plném liturgickém oblečení nese 12 velkých stříbrných nádob s novým Myrem, za nimi kráčejí biskupové, z nichž každý nese malou stříbrnou ampuli s novým Myrem, kterou si pak odváží jako požehnání a památku domů, dva hierarchicky nejvýše postavení biskupové s alabastrovými nádobami s Myrem požehnaným při posledním svěcení a s novým Myrem; průvod uzavírá patriarcha s nádobou nového Myra. Všichni vcházejí do chrámu, hierarchové odkládají malé nádoby s myrem na stolek za oltářem a kněží velké stříbrné nádoby před ikonostas; alabastrové nádoby s předem posvěceným Myrem a s Myrem k posvěcení jsou uloženy na žertveníku. Při velkém vchodu je nové Myro přinášeno spolu s obětními dary chleba a vína. Patriarcha pokládá obě alabastrové nádoby s Myrem předem posvěceným i novým na oltář (prestol) vedle diskosu a kalichu. Kněží ukládají velké

stříbrné nádoby s novým Myrem na stupně vedle oltáře.

Samotné svěcení nového Myra se koná po eucharistickém kánonu, konkrétně po ekfonezi *I da budú milosti velikaho Boha i Spása našeho...* (A milost velikého Boha a Spasitele našeho...). Tehdy patriarcha žehná postupně dvakrát každou nádobu s novým Myrem se slovy „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“, zatímco všichni přítomní biskupové zpívají tropar a kondak svátku Seslání svatého Ducha (Padesátnice). Poté se patriarcha střídavě s diákony modlí úryvky z žalmu 133 a opět žehná nové Myro těmito slovy:

Diákon: Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratři bydlí svorně!

Patriarcha: Ať milost Věčného Otce nyní posvěti toto svaté Myro.

Diákon: Jako výborný olej (myro) na hlavě, jenž kane na vous, na vous Áronovi.

Patriarcha: Ať s tebou zůstává milost Syna a Slova Božího, svaté Myro.

Diákon: Kane mu na výstřih roucha jak chermónská rosa, která kane na sijónské hory.

Patriarcha: Milost Nejsvětějšího a všechno dokonávajícího Ducha ať je s tebou, svaté Myro.

Následuje vlastní konsekrační (posvěcující) modlitba, kterou čte patriarcha nahlas a spolu s ním se jí potichu modlí i všichni biskupové – spolusvětitelé. Všichni věřící i duchovní klečí. Následně se patriarcha sám modlí ještě jednu krátkou modlitbu, a poté naposledy žehná všechny nádoby s novým svatým Myrem společně se slovy „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“. Poté pokračuje svatá liturgie až do zpěvu hymnu *Budi jméno Hospodně...* (Budiž jméno Hospodinovo...), kdy kněží, biskupové a patriarcha ve slavnostním průvodu za zvuku zvonů a zpěvu žalmu 104 (105) odnášejí nádoby s nově posvěceným svatým Myrem před brány *Myrofylakia* (zásobárny svatého Myra), kde je svatá liturgie zakončena. Patriarcha pak za zpěvu *mnoholitstviya* (Mnohá léta) žehná všem přítomným svojí nádobkou s čerstvým svatým Myrem, kterou odnáší do *Myrofylakia*, kde ji vyprázdní do připraveného zásobníku.

Pro zajímavost uvádíme, že současný konstantinopolský patriarcha Bartoloměj letos vykonal již třetí svěcení Myra za dobu svého působení na patriarším stolci, což se dle záznamů Konstantinopolské církve dosud podařilo jen známé osobnosti přelomu 19. a 20. století patriarchovi Jeremiášovi III., nazývanému Velikým. Dále za zmínku stojí, že obřady svěcení nového Myra se v jednotlivých církvích mírně odlišují; v Moskvě například patriarcha nalévá do každé stříbrné nádoby s novým Myrem několik kapek ze svatého Myra z předchozího svěcení. Letos se o Zeleném Čtvrtku nové Myro světilo kromě Konstantinopole také v Moskvě (Moskevský patriarchát) a v Monastýru sv. Tichona v Pensylvánii v USA (Pravoslavná církev v Americe).

Juraj, arcibiskup michalovsko - košický

PREČO MANŽELSTVO?

Tak, ako sa pojem a hodnota kresťanstva v modernej spoločnosti neustále stráca, jedna z mnohých vecí, ktorá oddeľuje modernú a sekulárnu spoločnosť od spoločenstva Cirkvi, je chápanie manželstva. V severnej Amerike končí asi polovica všetkých manželstiev rozvodom. Veľa ľudí najprv žije spoločne v jednej domácnosti a vezme sa až neskôr, niektorí sa rozhodnú žiť spoločne, bez toho, aby sa vôbec niekedy zosobášili. Vo väčšine štátov a krajín niektoré právne predpisy zaväzujú partnerov, ktorí spolu žili určitú dobu, či už boli, alebo neboli zosobášení, takže tieto „partnerstvá, alebo zväzky zo zákona“ (ako sa im dnes hovorí), sa líšia len málo, pokiaľ ide o právne vzťahy od skutočných manželstiev.

Pri takomto stave vecí vyvstáva samozrejme otázka: „Prečo sa vôbec ženiť, či vydávať?“ Aký zmysel má manželstvo? Niektorí ľudia vyslovili názor, že manželstvo ako inštitúcia je do značnej miery zbytočné a nemá budúcnosť. Jeho prežitie predstavuje len emocionálne pozostatky skoršej doby a až na romantický a nádherný deň (svadobné šaty a hostia na svadobnom obrade, torta, hudba a tanec na svadobnej hostine), to naozaj nemá žiadny zmysel. Niektorí sa rozhodli žiť spoločne, pričom sa zámerne vzdali svadobného obradu, lebo ho považujú za nezmyselný. „Koniec koncov,“ pokračuje ich argument, „manželstvo je len kus papiera“. Môže to byť pravda? Ak manželstvo nie je len kus papiera (tj sobášny list), potom, čo je to?

Jedným slovom, je to sľub. Naša spoločnosť minimalizuje sľuby, pokiaľ nie sú zapísané, vtedy im nehovoríme „sľuby“, ale „zmluvy“ (ako napríklad moderné „predmanželské zmluvy“). Povedané priamo, už viac nepovažujeme ústne sľuby za záväzné, naše slovo už viac nie je záväzné. Páry môžu stáť pred Bohom a všetkými svojimi priateľmi v chráme a slávnostne sľúbiť, že spolu budú žiť „až kým nás smrť nerozdelí“ (ako to majú v obrade tradičné západné kresťanské spoločenstvá), ale spoločnosť už viac nepokladá tieto ako záväzné sľuby. Skôr sa stávajú romantickou a emocionálnou ozdobou svadobného dňa, trochu poézie, ktorá pridáva na krásu tohto všetkého. V skutočnosti žiadny zo sľubov, ktoré robíme, nás už k ničomu nezaväzujú. Môžu nás potlačiť v smere určitého deja a vyvolať v nás záchvev svedomia, keď ich nedodržíme, ale v konečnom dôsledku sme pokojne schopní ich odvolať, ak cítime, že nám to vyhovuje. Zmluvy zaväzujú. Sľuby nie.

Toto, v dnešnej spoločnosti moderné odmietnutie sľubu, je príznakom úpadku. Dospelí môžu považovať sľuby, za nie trvalo záväzné, ale deti to vedia lepšie. Deti cítia, že sľuby sú posvätné a schopnosť ich robiť je nevyhnutnou súčasťou nášho človečenstva. Ak pochybujete, skúste porušiť sľub, ktorý ste dali vášmu dieťaťu. Námetka so slíčkou v kútiku

ich oka: „ale veď si sľúbil!“ bude okamžite nasledovať. Čo sa týka dieťaťa a jeho citu je to konečná a účinná odpoveď (reakcia). Môžete porušenie sľubu skúšať ospravedlniť koľko chcete, ale dieťa nemôžete oklamať, pretože dieťa si zachováva jednoduchosť, ktorú v našom hriešnom úpadku ľudskej prirodzenosti sme sa rozhodli potlačiť. Môžete nachádzať a vymýšľať tisíce dôvodov, prečo by ste sľub daný dieťaťu nemali dodržať, ale dieťa žiadnym nepresvedčíte. Dieťa jednoducho cíti správnosť: sľub je sľub.

Nie sú to však len deti, ktoré si myslia, že sľub je sľub. Boh si to myslí tiež. On tiež verí, že naše slovo je naše puto a nás zaväzuje. Hospodin hovorí: „Ale vaša reč nech je ‚áno - áno,‘ ‚nie - nie.‘ Čo je navyše, pochádza od Zlého“ (Mt 5:37). Farizeji si mysleli, že sľuby boli záväzné iba v prípade, ak boli potvrdené formou slávnostnej prísahy (pozri Mt. 23:16). Mýlili sa: všetky naše sľuby nás zaväzujú, najmä sľuby, ktoré robíme v deň našej svadby. Lebo hoci je sľub explicitný a verbálny (ako v prípade západných cirkví), alebo implicitný, vyplývajúci z obradu (ako tomu je vo východných cirkvách), počas svadobného obradu muž a žena sľubujú zostať navždy spolu. To je dôvod, prečo sa v pravoslávnej Cirkvi kňaz modlí, aby Boh prijal svadobné koruny (vence) novomanželov vo Svojom Kráľovstve.

Nie je to len Cirkev, ktorá hlása, že toto spojenie je večné, také, ktoré viaže nevestu a ženicha spolu na večnosť. Láska sama o sebe vyžaduje takúto trvácnosť a viaže sama seba týmto putom. Poézia o láske je plná sľubov večnej stálosti, v nej sa milenec teší na to byť s milovanou navždy. Keď sú ľudia zamilovaní, inštinktívne a s nadšením robia tieto sľuby (záväzky). Milujúci muž nikdy nenazve svoju milovanú, „starou guľou s reťazou, ktorá ho nikde nepustí“, ale ako svoje naplnenie, svoj život. Láska chce, aby toto puto vydržalo navždy.

Avšak zmysel sľubu a jeho oprávnenie nie je len v radosť daného páru. Je aj v bezpečnosti a spokojnosti ich detí. Manželské puto sa rýchlo mení na steny, múry rodinného

domova, ktoré sú pevné a odolné, aby sa nebezpečenstvo a strach nedostali dovnútra. Pár, ktorý sa rozvádza, môže chápať ich manželský sľub jednoducho ako „kus papiera“, právnou dohodou, ktorá môže byť rozviazaná súdom a právnikmi. Ale deti nechápu manželstvo, len ako právny záväzok, ale ako svoj svet a múry, ktoré ich udržujú v bezpečí. Porušiť manželský sľub sa môže javiť pohromou pre pár, je to však katastrofa pre deti a stupňujúca rozvodovosť v dnešnej spoločnosti iba normalizuje a násobí takéto katastrofy. Sekularizovaní (zosvetšteni, necirkevní) psychológovia sa môžu snažiť ospravedlniť tento kultúrny trend a pokúsiť sa minimalizovať jeho význam pre naše deti. Avšak katastrofa zostáva naďalej a jej účinky sa prejavujú dlhodobo.

Prečo teda manželstvo? Boh vytvoril tajinu manželstva, pretože iba táto naplnia a vyhovuje milujúcemu ľudskému

srdcu. Iba táto trvácnosť môže dať rozhodujúcu istotu pre rodinu a deti. Len táto inštitúcia môže poskytnúť stabilitu, ktorú každá spoločnosť potrebuje na svoju existenciu. Pravoslávie vie, že Boh môže odpustiť a liečiť, a Cirkev umožňuje obnovu rodinného života po rozvode a dokonca aj druhý sobáš. Tento článok nemá za cieľ odsúdiť tých, ktorí sú rozvedení, ale povzbudiť tých, ktorí sú ešte stále zosobášení. Tí, ktorí sú ženatí - vydaté by mali nájsť odvahu: svet nám môže robiť prekážky a zneisťovať našu stálosť. Ale s pokáním a tvrdou prácou na našej duchovnosti, my, kresťanské páry, môžeme odolať týmto výzvam a ťažkostiam. Musíme! Ako nám to pripomínajú naše deti, sľúbili sme to!

Zdroj:

<http://oca.org/reflections/fr.-lawrence-farley/why-marriage>

Preložil a upravil jerej Marek Gubík

Chrámový sviatok v Koňuši

V nedeľu, 29. Apríla, sme oslávili chrámový sviatok v Pravoslávnej cirkevnej obci Koňuš, okres Sobrance, ktorý je zasvätený Ženám myronosiciam. Bol to pre nás nielen duchovne krásny deň, ktorý ospevuje Vzkrieseného Isusa Christa, ktorého sa zúčastnili všetci veriaci a svojím spevom oslávili Vzkrieseného Christa, ale aj čo sa týka počasia, bol to krásny slnečný nedeľný deň, ktorý nám Boh dožičil prežiť v krásnom prostredí rozkvitnutej jarnej koňušskej prírody.

Bogoslužby slúžili - duchovný Pavol Novák z Inoviec, duchovný Ladislav Fedor z Hažína a miestny duchovný, Štefan Horkaj.

Božie Slovo kázal duchovný Ladislav Fedor, kde poukázal na príkladnú smelosť, vernosť a oddanosť žien myronosíc, ktoré zostali verné až do konca aj pod krížom. Vo svojej kázni hovoril, že aj dnes, v 21. stor., má byť príklad žien myronosíc príkladom aj pre naše ženy, manželky, matky, babky. Aj dnes sú oni tie, ktoré musia dávať príklad deťom, vnukom, všetkým... Aj dnes musia byť nielen strážkyňami ohňa v rodinnom krbe, ale musia pracovať na tom, aby v našich rodinách zavládla vysoká mravná čistota. To je práca, na ktorú čaká nielen Cirkev, ale aj celá naša spoločnosť. To je práca, ktorú môžu dobre vykonať ako rodičia, starí rodičia, matky, vychovávateľky a veriace, len naše dnešné ženy myronosice. Tu musí prehovoriť nielen ich práca a výchova, ale musia tu prehovoriť aj osobné príklady. Nemôžeme len kritizovať a viniť niekoho, ak sme sami nič pre túto výchovu neurobili. Naše deti nebudú chodiť do chrámu, ak my nebudeme chodiť, nebudú prijímať sviatosti, ak my nebudeme k sviatostiam pristupovať. Dnešné ženy myronosice musia učiť svoje deti, vnukov, skladať tri prsty pravej ruky, učiť sa ich prežehnať a viesť za ruku do chrámu. To je veľmi dôležitá výzva pre naše dnešné ženy myronosice. Čo nechceme, aby nerobili naše deti, nerobme to ani my.

Stretli sme tu mnohých našich známych pravoslávnych veriacich, pohovorili si. Aj tieto stretnutia sú pre nás dôležité.

S poďakovaním sa Bohu za prežitie tohto krásneho nedeľného dňa na chrámovom sviatku v Koňuši, poďakovaním duchovným a všetkým prítomným veriacim, sme ukončili bogoslužby so spevom Christos voskrese!!!

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

ROLANDOV HREBEŇ 2012

27. apríla sa konali v Košiciach IX. MEDZINÁRODNÉ MAJSTROVSTVÁ Slovenska a Čiech v účesovej tvorbe „ROLANDOV HREBEŇ“ a VI. MEDZINÁRODNÉ MAJSTROVSTVÁ Slovenska a Čiech v dekoratívnej kozmetike „GOLDEN ROSE“. Každoročne sa úspešne tejto súťaže zúčastňujú aj žiaci STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLY sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach.

Tento rok sa presadila Eva Ondilová, žiačka 2. ročníka odboru kaderník, ktorá pod odborným vedením majsteriek OV, Mgr. Beáty Hricíkovej a Mgr. Dany Pallajovej, úspešne reprezentovala tento odbor a v silnej konkurencii škôl, v kategórii pánsky účes „Hviezdy filmového festivalu v Cannes“, obsadila 2. miesto.

Tohto medzinárodného „veľtrhu krásy“ sa zúčastnili v rámci exkurzie aj študenti odborov kaderník a kozmetik. Účasť na takýchto prestížnych podujatiach je odbornou motiváciou a inšpiráciou pre ich ďalší odborný rast.

Eleonóra Žeňuchová

RUSKO NA TOMÁŠOVÚ NEDEĽU

65 tisíc veriacich sa modlilo v obrane viery pred chrámom
Christa Spasiteľa

Patriarcha Kyrill vyzval veriacich vo všetkých ruských mestách k modlitebnému zhromaždeniu v obrane viery, svätých, Cirkvi a jej dobrého mena. Len v samotnej Moskve sa na Tomášovu Nedeľu (22. Apríl) pred chrámom Christa Spasiteľa k modlitbe zhromaždilo približne 65 tisíc veriacich z Moskvy a ďalších častí Ruska. Pobožnosť, ktorej predsedal patriarcha moskovský a celej Rusi Kyrill, sa konala pred znesvätenými svätymi – ikonami z Velikogo Ustuga, pred krížom privezeným z Nevinnomysska, ktoré boli zničené vandalmi a pred časticou ryzy Hospodina a ryzy Presvätej Bohorodičky.

V poslednej dobe sa udial celý reťazec vandalizmu a znesvätení chrámov, počnúc rúhavým vystúpením feministickkej punkovej skupiny (21. februára 2012) pred cárskymi dverami chrámu Christa Spasiteľa v Moskve., pokračujúc ďalšími podobnými protináboženskými útokmi – sekerou zničené 30 duchovne, umelecky i historicky cenné ikony v V. Ustugu; zničené ikony, nožom dobodaný kríž, znesvätený oltár, fyzické útoky na duchovných v Nevinnomyssku a mnohé ďalšie útoky a pokusy o podpálenie chrámov v rôznych mestách Ruska. Súčasne vypukla v médiách informačná kampaň proti Pravoslávnej Cirkvi a jej predstaviteľom.

Celá táto situácia nevznikla odrazu. V skutočnosti je gradujúcim procesom. Za posledných desať rokov bolo v Rusku zavraždených a brutálne napadnutých celý rad kňazov. Nie je náhodnou zhodou okolností, že tým časom v západnom svete mocnie militantný ateizmus, ktorý sa čoraz viac prestáva tajiť svojou nenávisťou voči náboženstvu, sprevádzaný stále agresívnejším presadzovaním Darwinizmu, materialistickými vedcami dnes podporovanou vierou v mimozemské civilizácie, naburávaním tradičnej rodiny a vnucovaním homosexuality ako normy, prevádzaním eutanázie a pod. Až veľmi veľa okolností, aby sme uverili, že to všetko je neplánovaný, neriadený, samovoľný proces.

Dôvody, kvôli ktorým sa v Rusku zhromaždili veriaci, sú smutné a vzbudzujú obavy. Ale z druhej strany, radostné svedectvo tisícov, státisícov ľudí, ktorí ešte stále majú rozhodnosť, odvahu a morálnu silu postaviť sa na obranu skutočných hodnôt – svojej viery, tradície., je svedectvo silného živého pôsobenia Ducha Božieho v Cirkvi, medzi veriacimi.

Táto pobožnosť bola jednou z najväčších podobných cirkevných akcií v novodobých dejinách Ruska (napr. v r. 2002 sa v 30-tich ruských mestách konali modlitebné zhromaždenia proti duchovnej expanzii Vatikánu na území Ruska). Pri tejto duchovnej akcii sa prinášali modlitby za osvetlenie ľudí zatemnených a zatvrdilých nevierou a za posilnenie veriacich v pravoslávnej viere, za ukončenie nenávisťi, nepriateľstva a krívd.

„Prikazujem, - povedal patriarcha Kyrill, - aby nikdy a za žiadnych okolností neboli tieto ikony reštaurované. Nech znamenie násilia, ktoré bolo na nich vykonané, nám neustále pripomína neviditeľný boj, ktorý ma každý kresťan viesť – v prvom rade sám so sebou, so svojimi hriechmi, - a upevňovať tak pokoj a pravdu Božiu v obklopujúcom nás svete. Christos voskresel!“ – Na čo celý dav mohutne odpovedal: „Vo istinu voskresel!“

Podobné pobožnosti sa konali v tomto čase vo všetkých katedrálach chrámov Ruskej Pravoslávnej Cirkvi.

Redakcia Prameň

NOVÁ SVÄTÁ PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI - CTIHODNÁ SOFIA Z KLISURY

Ctihodná Sofia Chortokorídu, v mníštvie Myrtidotissa, sa narodila r. 1883 v zbožnej gréckej pravoslávnej rodine v okolí mesta Trapezunt na pobreží Čierneho mora v dnešnom severnom Turecku. Na tomto území, po grécky nazývanom Pontos, odkiaľ pochádzala napr. aj spolupatrónka michalovsko - košickej eparchie, sv. Helena zo Sinope, žili až do 20-tych rokov 20. stor. spolu s moslimskými Turkami aj mnohí pravoslávni Gréci, v minulosti mnoho prenasledovaní pre svoju kresťanskú vieru tureckými dobyvatelmi. Možno aj na základe tejto skúsenosti si pontskí Gréci, vyhnaní r. 1924 na základe grécko - tureckých dohôd o výmene obyvateľstva zo svojej domoviny a rozprášení po celom Grécku, zachovali veľmi silný vzťah k Cirkvi a cirkevnému životu vôbec, čo je vidno aj v prostredí dnešného sekularizovaného Grécka. Okrem vrúcnej zbožnosti pontských Grékov charakterizuje aj svojský dialekt, hlboká úcta k rodine a tradičným hodnotám a unikátna ľudová kultúra.

Sofiina mladosť a zrelosť je spätá s tromi veľkými tragédiami. Jej manžel sa po siedmych rokoch manželstva stratil (pravdepodobne bol unesený a zavraždený), tragicky zomiera aj ich novorodené dieťa. Do tretice prichádza aj násilné vystaňovanie pravoslávnych Grékov z Malej Ázie, ktoré vykorenilo a rozdelilo rodiny a prinieslo vystaňovalcom iba biedu a strádanie. Sofia zostáva sama, s prázdnyimi rukami a bez opory; nikdy však nezlorečí Bohu, veď On je jej jedinou nádejou, útechou a pomocníkom. Po príchode do Grécka sa usadzuje v opustenom monastieri Narodenia Presvätej Bohorodičky pri dedine Klisura neďaleko mesta Kastoria v severnom Grécku, kde prežije v neustálej modlitbe, v pôste, v starostlivosti o Boží chrám, inými slovami, v službe Bohu a bližnému v úplnej chudobe (nemala ani posteľ, spala na kameni pokrytom suchými listami a konárkami) celý svoj život.

Jej duša doslova dýchala Christom a Presväťou Bohorodičkou, ktorých milovala prostou láskou pokorných ľudí, ktorí vnímajú Boha a svätých ako svojich blízkych priateľov. Cez túto lásku k Bohu a Jeho svätým sa zároveň stále hlbšie a hlbšie ponárajú do tajomstva lásky k bližnému, ku ktorému prístupujú s jednoduchosťou a vnímavosťou, ktorá sa dotýka ľudských sŕdc. Svätí Boží ľudia ako Sofia sa k svojmu bližnému chovajú niekedy až so šokujúcou priamosťou a s detskou úprimnosťou, ktorá na jednej strane vzbudzuje úctu, a na druhej zahanbuje, pretože strháva masky našej, do seba zahľadenej, predstavy o tom, akí sme dobrí, zbožní a takmer svätí a spravodliví, ale pritom sa vlastne bojíme vstúpiť do plameňov lásky k Bohu a bližnému. Ľudia ako Sofia sú tí „chudobní duchom“ z Evanjelia, ktorí vo svojom každodennom živote skutočne žijú a uskutočňujú svoju vieru.

„Je iba jeden Pán a jedna Pani,“ vravievala Sofia (na myslí mala Presväť Bohorodičku), „my ostatní sme všetci bratia a sestry“. Sofia bola učiteľkou mnohých prostých ľudí, najmä žien. Každým svojim slovom, ba aj pohybom, odovzdávala druhým svedectvo pokory a lásky. Sofia bola podľa svedectva tých, čo ju poznali, obdivuhodnou osobnosťou bez škvŕn na charaktere a v mnohom sa podobala „bláznom pre Christa“ (jurodivým). Mocní, pyšní a „vzdelaní“ si ju nevšimli, ale zato sa okolo nej zhromažďovali tí, čo sa jej podobali v prostote srdca, pokore a láske.

Sofia milovala Boha a bližného celou silou svojej bytosti a jej život bol plný jedinečných a obdivuhodných osobných stretnutí s Bohorodičkou a svätými.

Napr. v r. 1967 ju zázračne operoval samotný archanjel Gabriel. Sofiu previezli jedného večera polomŕtvu do neďalekej skautskej ošetrovne so škaredou hnisajúcou ranou. Ráno ju našli s dobre zašitou jazvou po operácii, ktorá sa musela uskutočniť v skautskom tábore, odkiaľ Sofia v noci nemohla výjsť. Áno, neexistujú očiti svedkovia tejto zázračnej operácie – aké to zadostučinenie nášmu pochybovačnému realizmu! – ale Sofiu večer pred onou zázračnou operáciou a ráno po nej videli mnohí ľudia, medzi nimi aj skautskí lekári.

Sofia mala, ako aj mnohí iní svätí (napr. sv. Serafim Sárovský), dar prirodzenej komunikácie s divými zvermi, najmä s lesnými medvedmi, ale aj s hadmi a vtákmi. Takýto dar mal aj Adam v raji, kde sa ho zvieratá nebáli a prirodzene rešpektovali jeho autoritu. Pustovníčka Sofia mala aj veľa ďalších chariziem, no nebudeme sa tu o nich zmieňovať. Stačí, ak povieme, že už za jej života, a samozrejme aj po jej blaženom usnutí, ju veriaci ľudia považovali za svätú, Bohu blízku a Bohom milovanú a spravodlivú kresťanskú ženu. Od doby, čo bol v Grécku zamenený juliánsky kalendár na gregoriánsky s východnou pascháliou, sa Sofia postila „aj po starom, aj po

novom“, aby neuviedla nikoho do pokušenia. Sofia nečakala od ľudí chválu, ale všetci tí, čo ju poznali, ochraňovali jej slová ako drahocenný poklad.

Pustovníčka Sofia je skutočná „gerontisa“ (csl. starica; duchovná učiteľka) našich dní, je jedna z ctihodných matiek Christovej Cirkvi. K svojmu Pánovi odišla 6. mája 1974, prijímúc pred tým oficiálne mníšsky postrih a od tej doby svojim príhovorom pred trónom Zmŕtvychvstalého Christa pomáha všetkým tým, čo sa s dôverou zverujú jej príhovoru.

V monastieri Narodenia Presvätej Bohorodičky, kde matka Sofia prežila svoj pozemský život a kde sú uložené jej sväté ostatky, dnes žije malé ženské mníšske spoločenstvo.

Metropolita mesta Kastoria Serafim, opierajúc sa o vieru a živé svedectvo svojich veriacich, podal pred časom žiadosť Posvätnéj Synode Gréckej pravoslávnej cirkvi o oficiálne svätorečenie Božej služobníčky, mníšky – pustovníčky Sofie Chortokoridou. Posvätná Synoda Gréckej cirkvi postúpila po dôkladnom preskúmaní dodaných materiálov a vydaní svojho súhlasného stanoviska túto kauzu Posvätnéj Synode Konštantínopolského patriarchátu, pod jurisdikciu, ktorého Kastorijská eparchia duchovne prináleží. Dekrét o kanonizácii Božej služobníčky Sofie z Klisury, dosvedčujúci vieru spoločenstva Cirkvi, bol publikovaný v novembri minulého roka. Slávnostne bude vyhlásený počas tohtoročnej júnovej návštevy Konštantínopolského patriarchu Bartolomeja v Kastorii. Pamiatka ctihodnej Sofie bude v tomto roku prvý raz oslávená oficiálne 6. mája, v deň jej narodenín pre večnosť.

Z poučení ctihodnej Matky Sofie

Bázeň Božia činí človeka múdrou. Čo to znamená mať bázeň Božiu? Nie báť sa Boha, ale báť sa zarmútiť druhého človeka, báť sa mu ublížiť, báť sa byť voči nemu nespravodlivý, báť sa ho odsúdiť. Toto je múdrosť. A potom ťa osvieti Boh, čo máš robiť.

Hľadajte chudobných, zhromažďujte ich a pomáhajte im. Toto si praje Boh a nie, aby ste chodili do chrámov a predstierali, že sa modlite.

Pomáhajte chudobným vo skrytosti, nech o tom vie iba Boh.

Ach, keby ste vedeli čo vytrpel Pán v stredu a v piatok, nekladali by ste v tých dňoch nič do svojich úst. Ani chlieb, ani olej. Varujte sa chutných jedál v stredu a v piatok.

Anjelí rozprávajú každý deň. Boh posla anjelov, aby videli, či svet prináša plody pokánia.

Trpezlivosť, dcéra moja, je treba veľa trpezlivosti.

Presväta Bohorodička plače, plače každý deň. Vraví svojmu Synovi: "Synu môj a Bože môj, daruj svetu múdrosť, odpusť svetu."

Tvoje ústa nech sa stanú bazalkou a ružou (tzn. vyvarujte sa prázdnych a nečistých rečí, ústa nech neustále dobrorečia Pánovi /výklad prekladateľa/).

Podľa materiálov Kastorijskej metropolie spracoval vladka Juraj

Drahí naši rodičia, Michalovce 10. 03. 2012

V dnešnej uponáhľanej dobe je obdivuhodné, ak sa niekto dožije svojho 50 ročného životného jubilea. Aký prívlastok by si potom zaslúžila oslava 55. výročia kňazskej činnosti? Podotýkame aktívnej činnosti.

V dobe, kedy sa na Slovensku končí asi každé tretie manželstvo v priemere rozvodom. Čo povedať o páre, ktorý to „fahá“ spolu v dobrom, aj v zlom, už 55 rokov?

Osoba, resp. pár, o ktorom píšeme, je náš otecko, svokor a dedko, naša mamička, svokra a babka. Náš zlatý dedko, **MITR. PROT. JÁN CHOMA**, ktorý 10. marca 2012 oslávil 55. výročie sviatosti kňazstva, je najstarším žijúcim, a zároveň aktívnym, pravoslávny kňazom v michalovsko – košickej eparchii.

Vraj, už je na zaslúženom odpočinku. „Odpočíva“ tak, že kedy, kto, kde potrebuje, zastúpi svojich oltárnych bratov, aby veriaci, ktorým slúži už spomínaných 55 rokov, nezostali bez „duhovnej potraviny“, bez služby Božej na chválu Hospodina. Dokonca si o tom vedie aj evidenciu – už 100-krát „zaskočil“ pri prestole. Má zmapovanú celú eparchiu krížom – krážom, nielen v súčasnosti, ale aj v minulosti, čo vyplývalo aj z jeho funkcie.

Jeho pravica, naša babka, ho sprevádza už 55 rokov. Od 2.marca 1957 mu pomáha niesť jeho neľahký kríž na tejto pozemskej púti.

Naši rodičia sú výnimoční. Dedkov život je skutočným poslaním. Je tu nielen pre pravoslávnych veriacich. Ľudia

ostatných vierovyznaní sa neraz obrátili naňho s prosbou o pomoc. Nikdy nikoho neodmietol. Mnohí o ekuméne hovoria, náš dedko ju naplnia celým svojim životom. Nikdy sa nikomu neobrátil chrbtom. Nenechal nikoho hladným, ani smädným. Ani duchovne, ani telesne. Je charismatický, temperamentný, nezištný. Diplomaciu vystupovania by sa k nemu mohol prísť učiť ne jeden cirkevný predstaviteľ, či člen parlamentu. Má obdivuhodnú dôstojnosť, ktorá sa, žiaľbohu, z dnešnej spoločnosti vytráca – z radu veriacich, aj neveriacich. Občas sa aj preto bezmocne prizerať na dianie okolo seba, krúti hlavou, nechápe. Dedko slovom, ani skutkom neurazí.

Dedko je nám naozajstným príkladom. Ranostaj si rutinne kúpi ešte vlhký výtlačok novín, najradšej v nich lúšti krížovky. Neustále je zahrabaný v knihách, rád cestuje. Veľmi často vypomáha nám, svojim deťom, pri akejkoľvek činnosti. Robí „osobného“ šoféra vnukom nevodičom, „požičovňu auta“ vnukom vodičom.

Pri všetkých jeho aktivitách stála a stojí jeho, po Hospodu Bohu najmilšia, životná partnerka, matuška, naša drahá babka. Bola a stále je pre neho veľkou oporou. S láskou vzájomne všetko spolu pretrpia, nezávidia, láska medzi nimi neprestáva. Veľmi si vážime, že prijali do kruhu svojej rodiny nevestu a zaťa, ako svoje deti.

Modlia sa za nás. Za Vás. Za všetkých. Za dobro, milosť, zdravie, lásku.

My sme Bohom požehnaní, že ich máme. Radi ich máme. A za všetko, všetko, všetko, im z úprimného srdca ďakujeme a vyprosujeme od Pána Boha, aby ich i naďalej požehnával, lebo to všetko, čo už vo svojom živote prežili, by to bez Božej pomoci nezvládli.

S láskou Vaše deti, vnuci, Vaši najmilší a najbližší

PRAMEN

PRAMEN - mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. **Vydáva:** Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. **Šéfredaktor:** Bc. Dušan Tomko. **Členovia redakčnej rady:** prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., Mgr. Pavol Novák. **Grafická úprava:** SOŠ sv. Cyrila a Metoda Michalovce **Tlač:** Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 500 kusov. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. **Adresa redakcie:** PRAMEN, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. **Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač:** Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200. **Distribúcia:** mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.